

Kantelbare zitting voor caissièrestoel is een succes

Caissières met een full-time baan verplaatsen ongeveer 15 000 kilo per week. Reden te meer waarom zij recht hebben op een ergonomisch verantwoorde stoel, om klachten aan het bewegingsapparaat te voorkomen. De afdeling Inventaris en Projecten van Albert Heijn is na intensief onderzoek gekomen tot het ontwikkelen van de juiste stoel op de juiste plaats.

Heleen van Doorneveld

Oplossing

Binnen het project 'Kassastoel en voetensteun' is gekeken naar de techniek en de hulpmiddelen die een caissière nodig heeft om tot een goed zitresultaat te komen. Ook zijn de zithoudingen van de caissières geobserveerd. Caissières bleken te hoog of te laag en met een achterovergekanteld bekken te zitten.

Dick Ravenstijn, projectleider Inventarisatie en projecten, legt nadruk op het feit dat tijdens het onderzoek is gekeken naar de biomechanica van het zitten. Verkeerd zitten tast de natuurlijke S-lijn van de wervelkolom aan, waardoor met name lage rugklachten kunnen ontstaan. De houding van een zittend persoon hangt niet alleen af van het ontwerp van de stoel, maar voor een groot deel ook van zitgewoontes en de aard van het werk. Bij een gewone stoel helt de zitting 4 graden achterover. Bij een slechte zitgewoonte gaat de caissière dan onderuitgezakt zitten. Omdat het werk zich voor haar bevindt moet ze nu of haar romp naar voren buigen om bij het werk te komen, of enorm ver reiken om het werk te kunnen doen. Ravenstijn: 'Je kunt dit voorkomen door de zitting van de stoel te voorzien van een kantelmechanisme naar voren toe. Dus zijn we een stoel gaan zoeken, die dat zou kunnen bewerkstelligen.'

Het resultaat was de Ergoform. Met dit prototype, waarvan de zitting en de rug gemonteerd waren op een 'stam' die kon meebewegen met de bewegingen van de caissières, is een test gedaan in een aantal filialen. Hoewel de systematiek van de stoel in hoge mate geschikt was voor het doel, bleek de stoel in diverse situaties niet te functioneren. Ook de gebruikersvriendelijkheid liet te wensen over. Aan de hand van de ervaringen met de Ergoform zijn toen inlichtingen

Helft van cassières zegt dat lage rugklachten zijn opgelost.
Foto: Peter Pennarts

ingewonnen bij leveranciers van stoelen en is na enige tijd een stoel met kantelbare zitting gevonden die voldeed aan alle eisen. Hier kwam nog een eis bij: het vervaardigen van een in eigen beheer ontwikkelde voetensteun. Een voetensteun, die voldoende steun geeft, juiste afmetingen heeft en eenvoudig met de voet op maat in hoogte in te stellen is.

Proeftraject

In april 1992 is gestart met een proeftraject van de nieuwe stoel en voetensteun in een aantal filialen met scanningsapparatuur. Na een uitleg over goed zitten en een instructie over het gebruik en instelling van de stoel en voetensteun zijn 75 caissières hiermee gaan werken. Bij het scannen moet de caissière naar voren reiken om het artikel te

pakken en naar zich toe te halen om de streepjescode te positioneren. Na het scannen wordt het artikel weer weggelegd. Daarvoor leunt zij weer gedeeltelijk naar voren. De stoel gaat mee met de bewegingen van de caissière. Zonder het kantelmechanisme zou het lichaam van de caissière deze activiteiten moeten verrichten. Nu doet de stoel het werk. Na vier maanden is onderzoek gedaan naar de resultaten van het gebruik van de stoel en zijn er gesprekken gevoerd met de betreffende caissières. Ravenstijn: 'We hebben een houdingsonderzoek gedaan op dusdanige wijze dat we de resultaten met de nieuwe stoel hebben vergeleken met de oude stoel. We zagen dat de rughouding met 70% is verbeterd. Van de caissières zelf zegt 50% dat hun lage rugklachten zijn opgelost.'

Introductie

De introductie van de stoel en voetensteun in de filialen zal begin volgend jaar plaatsvinden. Op dit moment wordt gewerkt aan een opleiding met als voornaamste doel een bewustwordingsproces bij caissières tot stand te brengen over de gevolgen die verkeerde houdingen kunnen hebben. Begeleiding zal plaatsvinden binnen de organisatie. De afdelingsmanager kassa en/of de supermarktmanager moeten hier vorm aangeven. Ook dienen zij er op toe te zien dat de caissières goed gebruik maken en blijven maken van de nieuwe stoel en voetensteun.

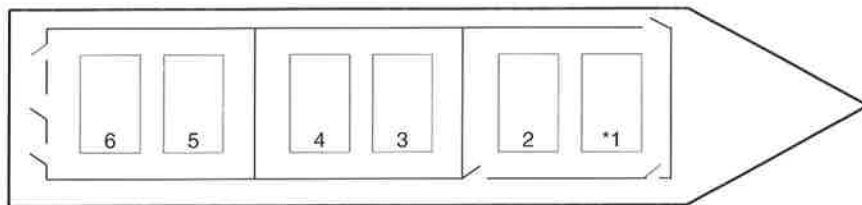
Vrijblijvendheid in strijd met de wet

Verantwoordelijkheid moet top-down, niet bottom-up

H.J. van Zwam

Arbo

In een bepaald bedrijf is de zorg voor veiligheid zo verdeeld dat de feitelijke verantwoordelijkheid aan de basis is gelegd. De top heeft zich ingedekt met vrijblijvende regelingen. Dit is in strijd met de Arbowet en leidt tot een fataal ongeval.

Een te lossen vrachtschip was voorzien van zes ruimen, van voor- naar achterzijde genummerd van 1 t/m 6. Boven op het dek (hierna 'hoofddek') was een 7 meter hoge, metalen opbouw geplaatst, die door houten schotten in drie, met dubbele hoofdruimen corresponderende 'bovenruimen' is verdeeld. In het hoofddek zijn de luiken permanent verwijderd zodat zes grote ruimopeningen zijn ontstaan die op geen enkele wijze van het hoofddek zijn afgescheiden; simpelweg zes gapende gaten, bijna 12 meter diep. Verder bevinden zich in het hoofddek mangaten, waaronder metalen ladders zonder beschutting en zonder tussenbordessen rechtstreeks naar de bodem van de ruimen voeren. In het, door de opbouw ontstane 'bovendek' zijn met luiken afgedekte nieuwe openingen gemaakt die zich boven de ruimopeningen in het hoofddek bevinden. Van het bovendek kan men op het hoofddek komen via een trap aan de voorzijde van de opbouw. Vandaaruit kan men in de onderruimen komen via de deuren van de bovenruimen en vervolgens via de mangaten met ladders. Over de deuren naar de bovenruimen is verwarring. De kapitein, de mannen van de rivierpolitie en de meeste stuwadoorwerknemers die in deze zaak gehoord zijn,

noemen er vier (hierna de 'hoofddeuren'), welke zich aan stuur- en bakboord zowel aan de voorzijde bij ruim 1 als aan de achterzijde van het schip bij ruim 6 bevinden. De ambtenaar van de Arbeidsinspectie ontdekt later echter nog enkele deuren in de zijwanden van de bovenruimen, die alleen via het smalle gangboord (50 cm) bereikbaar zijn. In feite zijn er in totaal zes deuren. Een van die deuren (hierna aangeduid als de 'zijdeur'), komt uit bij het schot tussen ruim 2 en 3 aan de zijde van ruim 2 (zie schets).

Wanneer men een ruim moet lossen, hangt men er losse lampen in. Van het erboven liggende ruim worden uiteraard ook de luiken verwijderd. De naastliggende bovenruimen ontvangen dan alleen wat strooilicht via kieren in de tussenschotten. Omdat er bij het lossen meestal ook enorm veel stof ontstaat, kan men daar 's-nachts vrijwel geen hand voor ogen zien. De ruimopeningen in het hoofddek onderscheiden zich hoogstens als donkere vlekken in een wit-bestoven omgeving. Wie bij een van de middelste onderruimen moet zijn en door een van de hoofddeuren gaat, moet in dat donker langs ten minste twee ruimope-